

До Всеукраїнського дня діагностики меланоми – 10 травня 2019 року

У відповідності з наказом Департаменту охорони здоров'я від 08 травня 2019 року № 489 «Про проведення в місті Києві заходів до Всеукраїнського дня меланоми» 10 травня 2019 року у закладах охорони здоров'я міста Києва будуть проводитись скринінгові обстеження пацієнтів на новоутворення шкіри з дерматоскопічним обстеженням (план заходів опубліковано на сайті Департаменту охорони здоров'я)

День діагностики меланоми, як Всеукраїнський соціальний проект, проводиться з 2009 року в рамках програми «Євромеланома». Столичні заклади охорони здоров'я щорічно активно підключаються до діагностичних заходів. Такі масові обстеження, які називаються скринінгом, допомагають на ранній стадії виявити захворювання і зберегти життя людей. За 10 років проведення проекту в Україні було оглянуто 379360 громадян, виявлено 1168 випадків меланоми і 3541 випадків раку шкіри. За повідомленням Директора Територіального медичного об'єднання «Дерматовенерологія» у місті Києві Віктора Валентиновича Корнієнка у минулому 2018 році в рамках проведення заходів до Всеукраїнського дня меланоми у 12 державних закладах охорони здоров'я міста Києва і трьох дерматологічних клініках іншої форми власності оглянуто 1468 пацієнтів, у 11 осіб встановлено попередній діагноз меланоми, у 55 – рак шкіри, у 19 – інші форми злоякісної патології шкіри.

Родимка – доброякісне пігментне новоутворення шкіри коричневого або темно-коричневого кольору, яке містить у своїй основі клітини-меланоцити і пігмент меланін. Під впливом певних чинників родимка може перероджуватись, тобто набувати властивостей злоякісної пухлини. Така пухлина має назву, співзвучну пігменту меланіну, - меланома. Меланома посідає особливу роль серед злоякісних пухлин шкіри у зв'язку з швидкими темпами росту, високим рівнем летальності, що зумовлено значним метастатичним потенціалом пухлини, низькою ефективністю терапії пізніх форм захворювання. Меланома в більшості випадків має темне забарвлення, але може бути і безпігментною, зустрічається в будь-яких органах і тканинах, але частіше за все, у 90% випадків, вона вражає шкіру. Загибель людини відбувається в результаті ураження метастазами багатьох органів і систем, порушення їх функцій. Меланома викликає більшість (75%) смертей, пов'язаних з раком шкіри. За даними ВООЗ, щорічно діагностується близько 160 тисяч нових випадків меланоми, а помирають від хвороби 48 тисяч людей.

Вперше пухлину описав у 1806 році французький лікар і анатом Рене Лаеннек, відомий також як винахідник стетоскопа – трубки для прослуховування органів грудної клітини. Наприкінці 19 століття було висунуте припущення про можливий вплив сонячного опромінення на розвиток злоякісних новоутворень шкіри. І тільки у 2009 році ВООЗ визначила ультрафіолет як канцерогенний фактор.

Тривале перебування на сонці – фактор, який зумовлює виникнення майже 60% меланом. У групі підвищеного ризику – люди зі світлою шкірою, з великою кількістю родимок на шкірі або наявністю чотирьох і більше родимок діаметром від 6 мм, ті, хто в дитинстві кілька разів згорав на сонці, люди, в чій сім'ях у одного з прямих родичів було діагностовано меланому. Цій групі підвищеного ризику не можна засмагати навіть при використанні сонцезахисних засобів. Також небезпечними є періоди статевого дозрівання підлітків та вагітність, коли під впливом гормональної перебудови відбувається ріст родимок. В цей час необхідно проконсультуватись з фахівцем-

дерматологом і постійно контролювати стан шкіри. Головне, щоб родимка протягом життя не змінювала свій колір та форму.

Своєчасна діагностика та видалення підозрілих родимок допоможе уникнути переродження та зберегти життя. Якщо в родимці почалися зміни – треба негайно звернутись до дерматолога. Лікар огляне підозріле новоутворення, по необхідності вивчить за допомогою спеціального приладу, дерматоскопу, і в залежності від діагнозу, призначить спостереження або видалення. Для встановлення остаточного діагнозу родимка має бути передана на гістологічний аналіз.

Головний лікар Інституту дерматології і косметології професор Ольга Богомолець, яка в Україні підняла проблему переродження родимок в меланому, рекомендує для використання метода запам'ятати просте слово АКОРД, де: А – асиметрія, К – край, який має бути рівним, О – окрас, бажано однорідний, поява сірого, чорного, сірого, рожевого кольору – третій прояв переродження. Р – розмір, чим більше родимка, тим більше ризик. Д – динаміка, поява тріщин, кірочок, кровоточивість. Чим більше ознак переродження, тим вище вірогідність появи меланому. Це захворювання слід відрізнити від раку шкіри. Перший прояв раку шкіри – рожева пляма з лущенням, головним чином на обличчі, яка не зникає декілька місяців. Дерматологи відмічають, що у жінок в останні роки провідною локалізацією меланому є спина. Така недоступна для огляду самою жінкою локалізація часто обумовлює пізніше звернення до лікаря і занедбаність пухлини.

Слід нагадати, що невеликі дози ультрафіолетового опромінення корисні для людей, відіграють велику роль у виробленні вітаміну Д. Але часте користування сонцем, сонячні опіки в дитинстві можуть нанести непоправної шкоди і призвести до розвитку раку шкіри в майбутньому. Слід виконувати прості правила поведінки на сонці: уникати сонця в період з 10 до 16 години, укриватися в тіні, пам'ятаючи, що це не забезпечує абсолютного захисту, носити захисний одяг, широкополі шляпи, темні окуляри, користуватись сонцезахисним кремом широкого спектру дії з сонцезахисним фактором 15 і вище, наносити його повторно кожні 2 години або після роботи, плавання, ігор, вправ на вільному повітрі. Крем не використовують для збільшення тривалості перебування на сонці. Необхідно уникати салонів для засмаги. Кушетки-солярії наносять шкоду шкірі і незахищеним очам, краще не користуватись ними зовсім. Дітей рекомендовано захищати особливо, а малюки до трьох років мають завжди залишатися в тіні, батькам не слід взагалі брати їх на пляж.

Не рекомендується заклеювати родимки пластиром, у разі їх травмування необхідно негайно звертатись до лікаря-дерматолога.

Сучасні методи діагностики дозволяють своєчасно виявити злоякісні новоутворення шкіри. Будьте уважні до себе, регулярно проводьте самостійний огляд свого тіла. День діагностики меланому – благородна благодійна світова акція. Саме скринінгові обстеження з дерматоскопією вирішують проблему ранньої діагностики меланому шкіри і рятують тисячі життів.